

Sygn. akt VIII Gz 318/17

POSTANOWIENIE

Dnia 30 lipca 2018 roku

Sąd Okręgowy w Szczecinie Wydział VIII Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Agnieszka Górńska (spr.)

Sędziowie SO Patrycja Baranowska

SO Agnieszka Kądziołka

po rozpoznaniu w dniu 30 lipca 2018 roku w Szczecinie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa G. G. (1)

przeciwko (...)

o zapłatę

na skutek zażalenia powoda na postanowienie Sądu Rejonowego Szczecin – Centrum w Szczecinie z dnia 6 czerwca 2017 roku, sygn. akt X GC 1478/16

postanawia:

I oddalić zażalenie;

II zasądzić od powoda G. G. (1) na rzecz pozwanego (...) w H. kwotę 450 (czterystu pięćdziesięciu złotych) tytułem kosztów postępowania zażaleniowego.

P. B. Agnieszka Górńska Agnieszka Kądziołka

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 6 czerwca 2017 roku Sąd Rejonowy Szczecin-Centrum w Szczecinie odrzucił pozew wniesiony przez G. G. (1), jako cesjonariusza poszkodowanego w wypadku komunikacyjnym, do którego doszło na terenie Niemiec, a którego sprawca był ubezpieczony w zakresie odpowiedzialności cywilnej u pozwanego ubezpieczyciela.

W uzasadnieniu postanowienia Sąd Rejonowy wskazał na przepisy art. 4 ust. 1, 5 ust. 1, 7 pkt 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr (...) w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych (Dz.U.UE.L.2012.351.1 ze zm.) jako podstawę ustalenia jurysdykcji w tej sprawie. Sąd uznał, że nie ma podstaw do stosowania w niniejszej sprawie przepisów 13 ust. 2 w zw. z art. 11 ust. 1 lit. b), zgodnie z którymi ubezpieczyciel odpowiedzialności cywilnej OC może zostać pozwany także przed sąd właściwy dla miejsca zamieszkania poszkodowanego. Powołując się na orzecznictwo Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości (m.in. w sprawach C- 463/06, C- 77/04)) Sąd przyjął, że nie znajduje uzasadnienia zastosowanie jurysdykcji szczególnej w omawianej sprawie, gdyż powód, jako osoba prowadząca działalność gospodarczą w zakresie wynajmu pojazdów zastępujących pojazdy uszkodzone na czas prowadzonych przez ubezpieczycieli postępowań likwidacyjnych – nawet w relacji z ubezpieczycielem - nie może być postrzegany jako podmiot słabszy w sporze, podlegający ochronie. Sąd powołał się na znany mu z urzędu fakt, że powód, w ramach prowadzonej działalności gospodarczej

wynajmuje pojazdy uszkodzonym, którzy w celu pokrycia wynagrodzenia należnego powodowi za ten najem przelewają na niego przysługujące im z tego tytułu (zwrotu kosztów najmu) wierzytelności wobec ubezpieczyciela sprawcy szkody, których powód następnie dochodzi w postępowaniach sądowych. Zakres prowadzonej przez powoda działalności gospodarczej, obejmujący - poza wynajmem pojazdów zastępczych - również czynności związane z nabywaniem wierzytelności przysługujących pierwotnie uszkodzonym wobec ubezpieczycieli, wyklucza powoda z kręgu podmiotów słabszych, podlegających szczególnej ochronie. W konsekwencji Sąd Rejonowy przyjął, że zgodnie z art. 12 Rozporządzenia z uwagi na miejsce wypadku, właściwy do rozpoznania sprawy jest sąd niemiecki.

W zażaleniu na powyższe postanowienie powód wniósł o jego uchylenie, zarzucając naruszenie przepisu art. 11 ust. 1 pkt b w zw. z art. 13 ust. 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr (...) z dnia 12 grudnia 2012 r. oraz art. 1103⁵ § 1 pkt 1 k.p.c. Zdaniem skarżącego z powołanych przepisów nie wynika, by możliwość skorzystania z jurysdykcji opartej na miejscu zamieszkania uszkodzonym miała zależeć od uznania powoda za stronę „słabszą”, czy też porównania potencjałów ekonomicznych stron sporu. Ponadto powód może być traktowany jako profesjonalista wyłącznie w kwestii napraw i najmu pojazdów. Cesja wierzytelności jest zaś tylko praktykowaną formą uzyskiwania zapłaty za wykonaną usługę. Nie można zatem wyciągać wniosku, że powód staje się przez to podmiotem rynku ubezpieczeń i zajmuje w sporze pozycję równorzędną. W zażaleniu powołano się także na występującą w prawie krajowym możliwość skorzystania przez cedenta roszczeń przeciwko ubezpieczycielowi z właściwości przemiennej przewidzianej dla uszkodzonym.

W odpowiedzi na zażalenie pozwany wniósł o jego oddalenie i zasądzenie kosztów postępowania zażaleniowego.

w piśmie z dnia 14 czerwca 2018 r. powód wskazał na dokonanie zwrotnego przelewu wierzytelności dochodzonej w niniejszym postępowaniu na rzecz uszkodzonym (...) spółkę z o.o., zaś podmiot ten wniósł o dopuszczenie go do udziału w sprawie w miejsce dotychczasowego powoda.

Pozwany w piśmie z dnia 29 czerwca 2018 r. oświadczył, że nie wyraża zgody na wstąpienie do postępowania (...) spółki z o.o. w miejsce powoda G. G. (2).

W toku rozpoznawania sprawy w postępowaniu zażaleniowym tutejszy Sąd zawiesił postępowanie do czasu zakończenia postępowania przed Trybunałem Sprawiedliwości Unii Europejskiej w sprawie C – 106 /17 z wniosku Sądu Okręgowego w Szczecinie o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym. Sąd wystąpił w tej sprawie (VIII Gz 81/16) z następującym zagadnieniem prawnym: czy odesłanie w art. 13 ust. 2 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr (...) w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych, do art. 11 ust. 1 lit. b) tego Rozporządzenia, należy interpretować w ten sposób, że osoba fizyczna, będąca przedsiębiorcą między innymi w zakresie dochodzenia odszkodowań od ubezpieczycieli, powołująca się na umowne nabycie wierzytelności od bezpośrednio uszkodzonym, może wytoczyć powództwo o tą wierzytelność przeciwko ubezpieczycielowi odpowiedzialności cywilnej sprawcy wypadku drogowego, mającemu siedzibę na terytorium innego państwa członkowskiego niż państwo członkowskie miejsca zamieszkania uszkodzonym, przed sąd państwa członkowskiego miejsca zamieszkania uszkodzonym.

Wyrokiem z dnia 31 stycznia 2018 roku Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej orzekł, co następuje: Artykuł 13 ust. 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr (...) z dnia 12 grudnia 2012 roku w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych w związku z art. 11 ust. 1 lit. b) owego rozporządzenia należy interpretować w ten sposób, że nie może na niego powołać się osoba fizyczna, której działalność zawodowa polega między innymi na dochodzeniu roszczeń odszkodowawczych od ubezpieczycieli, przywołująca umowne miejsca zamieszkania uszkodzonym.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje.

Zażalenie powoda nie zasługiwało na uwzględnienie.

Odnosząc się w pierwszej kolejności do dopuszczalności wstąpienia (...) spółki z o.o. w miejsce powoda G. G. (1) stwierdzić trzeba, że wobec braku zgody pozwanego, wymaganej przez przepis art. 192 pkt 3 k.p.c., zbycie wierzytelności pozostawało bez wpływu na dalszy bieg sprawy.

Odnosząc się do podniesionego w zażaleniu zarzutu naruszenia przepisu art. 1103⁵ § 1 pkt 1 k.p.c. podkreślenia wymaga, że nie ma on w niniejszej sprawie zastosowania; pierwszeństwo bowiem znajdują powołane w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia przepisy rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr (...) w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych (Dz.U.UE.L.2012.351.1 ze zm.).

Zaprezentowana w zażaleniu wykładnia tych przepisów pozostaje w sprzeczności z tą, wynikającą z powołanego wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 31 stycznia 2018 r. Trybunał orzekł, że wskazana wyżej regulacja rozporządzenia umożliwiająca poszkodowanemu w odniesieniu do ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej pozwać ubezpieczyciela przed sąd miejsca zamieszkania poszkodowanego, nie dotyczy podmiotu, który nabył od poszkodowanego wierzytelność w zakresie dochodzonego odszkodowania, i który zawodowo zajmuje się sprawami dotyczącymi odszkodowań od ubezpieczycieli. W uzasadnieniu wyroku podkreślono, że celem sekcji 3 rozdziału II rozporządzenia nr 1215/2012 jest ochrona strony słabszej przez przepisy jurysdykcyjne bardziej dla niej korzystne niż przepisy ogólne; nadto nabywca praw osoby bezpośrednio poszkodowanej, który sam może zostać uznany za stronę słabszą, powinien móc skorzystać ze szczególnych norm kompetencyjnych określonych w art. 11 ust. 1 lit. B w związku z art. 13 ust. 2 rozporządzenia. To założenie legło u podstaw wcześniejszych orzeczeń Trybunału, według których ochrona ta, przejawiająca się w możliwości skorzystania z forum actoris, powinna objąć także spadkobierców ubezpieczonego oraz pracodawcę, który wstąpił w prawa poszkodowanego i kontynuował wypłatę wynagrodzenia pracownikowi w okresie spowodowanej przez wypadek drogowy niezdolności pracownika do pracy (wyrok z dnia 17 września 2009 r. w sprawie C- 347/08, z dnia 20 lipca 2016 r. Co 340/16). Przywileju tego odmówiono natomiast instytucji zabezpieczenia społecznego, która z mocy prawa nabyła roszczenie poszkodowanego (C-347/08), ubezpieczycielowi występującemu przeciwko innemu ubezpieczycielowi w związku ze zbiegiem ubezpieczeń (wyrok z dnia 26 maja 2015 r. w sprawie C- 77/04), jak również z tytułu umowy reasekuracji (C- 412/98).

Trafnie zatem uznał Sąd pierwszej instancji, że przyjęcie jurysdykcji krajowej w omawianej sprawie możliwe byłoby tylko wtedy gdyby powód uznany został za stronę słabszą, której pozycja – w relacji do ubezpieczyciela odpowiedzialności cywilnej sprawy szkody jest zbliżona do pozycji samego poszkodowanego. Słuszny też był wniosek, że powód nie może być za taką stronę uznany. O zakresie działalności gospodarczej powoda nie można wnosić jedynie z wydruku z Centralnej Ewidencji Działalności Gospodarczej. Sam skarżący przyznaje bowiem, że może być traktowany jako profesjonalista w kwestii napraw i najmu pojazdów, choć działalność tego rodzaju nie jest wskazana w ww. ewidencji .

Nie sposób przy tym zaaprobować tezy, jakoby cesja wierzytelności była tylko praktykowaną formą uzyskiwania zapłaty za wykonaną usługę. Wniosek taki byłby uzasadniony wówczas, gdyby taka forma zapłaty była zdarzeniem występującym jednostkowo. Tymczasem, także Sądowi Okręgowemu z urzędu wiadomo, że powód wielokrotnie i regularnie występuje z przeciwko ubezpieczycielom z roszczeniami nabytymi od poszkodowanych w wypadkach drogowych. Mechanizm postępowania polega na wynajęciu samochodu zastępczego lub naprawie samochodu uszkodzonego w wypadku, zawarciu z poszkodowanym umowy cesji wierzytelności odszkodowawczej wobec ubezpieczyciela i wystąpieniu z powództwem przeciwko ubezpieczycielowi OC sprawy szkody z powołaniem się na umowę cesji. Powtarzalność tego rodzaju praktyki oraz korzystanie z pomocy profesjonalnych pełnomocników w celu dochodzenia nabytych roszczeń sprawia, że dochodzenie roszczeń na drodze postępowania cywilnego jest nieodłącznym elementem prowadzonej przez powoda działalności. Tym samym nie znajduje uzasadnienia teza, jakoby powód był profesjonalistą w zakresie naprawy lub najmu pojazdów, natomiast nie miał tego przymiotu w zakresie dochodzenia nabytych wierzytelności na drodze sądowej. Skoro zaś działalność zawodowa powoda polega m.in. na dochodzeniu roszczeń odszkodowawczych od ubezpieczycieli to powód nie może powołać się na przepisy art. 13 ust 12 rozporządzenia nr 1215/2012 dotyczące jurysdykcji szczególnej.

W konsekwencji trafny był zarzut braku jurysdykcji sądu polskiego do rozpoznania tej sprawy. Zgodnie z art. 5 ust. 1 rozporządzenia nr 1215/2012 osoby mające miejsce zamieszkania na terytorium państwa członkowskiego mogą być pozywane przed sądy innego państwa członkowskiego tylko zgodnie z przepisami ustanowionymi w sekcjach 2-7 rozporządzenia.

Ubocznie jedynie zauważyć trzeba, że dla oceny kwestii jurysdykcji krajowej bez znaczenia pozostawały powołane w zażaleniu przepisy art. 20 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (tekst jedn. Dz. U. z 2018 r., poz. 473), dotyczą one bowiem właściwości sadu, nie zaś jurysdykcji krajowej.

Zgodnie z art. 1099 § 1 k.p.c. w razie stwierdzenia braku jurysdykcji sąd odrzuca pozew (zdanie drugie), gdy nie zachodzą okoliczności wymienione w art. 1104 § 2 k.p.c. lub art. 1105 § 6 k.p.c. W niniejszej sprawie wskazane wyłączenia nie mają zastosowania.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art.385 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c., Sąd Okręgowy oddalił zażalenie.

O kosztach postępowania rozstrzygnięto na podstawie art. 98 k.p.c. i § 2 pkt 4 w zw. z § 10 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. Nr 1800 ze zm.)

Patrycja Baranowska Agnieszka Górską Agnieszka Kądziołka

(...)

S., (...)

ZARZĄDZENIE

1. (...) (...);

2. (...)

- (...)

- (...)

3. (...)